

KOMPROMISSLÖST SMAKGENI

Todd Levin är en av världens mest inflytelserika konstrådgivare. Han har placerat verk hos samlare och museer för mer än 1 miljard dollar. Trots det jämför han konstmarknaden med ett casino, varför?

TEXT MARCUS LUNDBLAD-JOONS FOTO CHRISTIAN HÖGSTEDT

FÖR ETT OVANT öga såg vårvällen den 14 maj 2014 ut som vilken auktionskväll som helst vid Sotheby's New York-filial, belägen på Manhattans Upper East Side.

En halvtimme innan budgivningarna satte i gång fylldes i vanlig ordning gatan utanför med svarta limousiner. Alla med prominenta gäster som valt att ta sig dit för att eventuellt buda men än mer för att bli sedda, redo för att snart inne i entréhallen snabbt mingla och kindpussas med högprofilerade konsthandlare, rika samlare och deras rådgivare.

Därefter, på precis utsatt tid, var det sedan dags att äntra själva auktions-salen, försedd med sin stora tv-skärm där alla bud översätts i realtid till dollar, brittiska pund, euro, Hongkongdollar, japanska yen och rubel.

Det var inte heller något direkt anmärkningsvärt med kvällens huvudattraktion, kallad *Ahead of the Curve*, bestående av 19 verk av bland andra Richard Prince, Cindy Sherman, Sarah Lucas och Matthew Barney.

Men för två personer var den här kvällen 2014 något av en nagelbitare.

Den ena var hedgefondmanagern Adam Sender. Efter att strax före millennieskiftet ha startat upp hedgefonden Exis Capital Management, hade han på kort tid byggt upp en lika gigantisk som åtråvärd konstsamling som han sedan placerat i sin nyinköpta lägenhet i ett Philippe Starck-ritat 36-våningshus med tre tillhörande gigantiska terrasser mitt i New Yorks finansdistrikt.

Men nu hade allt tvingats sättas på paus. Främst för att hans firma, som

specialiserat sig på volatila affärer, efter finanskrisen sinat på kapital – från motsvarande 30 miljarder kronor till 750 miljoner kronor. Men också för att Sender inväntade en vända i rätten, anklagad för att ha handlat i maskopi med ett flertal andra i finanseliten. Därtill ville hans fru ta ut skilsmässa.

Allt sammantaget fick den nu minst sagt medelålderskrisande Sender att bestämma sig för att sälja av cirka 400 av sina drygt 1 000 verk, där de 19 i Sotheby's-auktionen *Ahead of the Curve* utgjorde de första.

Kvällens andra huvudperson var Todd Levin. Han var Senders konstrådgivare och i förlängningen den som gått i god för samtliga av de verk som från och med nu och under 18 månader framåt skulle gå under klubban.

Levin var van vid att hålla sig i kulisserna, sköta sina affärer diskret och säl-
lan yppa vare sig vilka hans klienter var,
eller vad de hade på sina väggar – även
om det då och då kunde sippra ut att han
försatt klienterna med verk av Gerhard
Richter och Rembrandt.

Men detta var annorlunda. För nu skulle nästan hälften av alla hans inköp till Sender synas i sömmarna inför öppen ridå – i den största auktionen någonsin där en enda konstrådgivare satt samman en konstsamling.

– Det finns konstrådgivare som inte ens köper 400 verk under hela sina karriärer, säger Todd Levin och berättar om hur nära han och Sender stått varandra.

– Det är nästan svårt att ta in magnituden av vårt samarbete. Under våra drygt tio år tillsammans köpte jag fler än 1 000 verk åt honom. Det betyder cirka 95 köp om året. Eller att jag var fjärde dag gjorde ett betydande inköp åt honom. Vi var mer eller mindre konstant i

Todd Levin drömde länge om att köpa ett Frank Lloyd Wright-hus. Till sist kom chansen. "Det värsta som kan hända är att jag tvingas sälja, med en liten förlust."

kontakt med varandra.

Han tar ett djupt andetag.

– Nu hade jag inga emotionella ingångar till auktionen, i och med att vårt samarbete var över. Det här var bara siffror. Men när det hela närmade sig blev det allt tydligare att hela mitt rykte och karriär ändå stod på spel. Att det var ett test av episka proportioner. Jag frågade mig själv: Hur bra är jag på det jag gör?

TODD LEVIN, som ser ut som om Lars Adaktusson skulle ha spelat Colin Firths karaktär i Tom Ford-filmen *En enda man*, tar emot i sin villa ritad av Frank Lloyd Wright, en bit norr om Newarks flygplats i New Jersey. Just som det känns som att man kört fel i det till synes välmående och fridfulla medelklassvillao området skymtas hans låga hus längst in i en återvändsgränd.

Redan från parkeringen hörs ett antal klockspel som spelar i försommarbrisen.

– Jag brukar säga att jag bor i ett konstverk, nämner snart Levin om det speciella huset som inte har en enda rät vinkel, som nästan uteslutande är

TODD LEVIN

Ålder: 64 år.

Bor: Hus i Las Vegas och New Jersey.

Gör: Konstrådgivare åt alltifrån välbeställda klienter till museer. Hjälpte FBI under utredningen mot Orlando Museum of Art, konstmuseet som 2021 hade en utställning med vad som tio år tidigare påståtts vara ett dussintal okända Jean-Michel Basquiat-tavlor, funna i ett förråd tillhörande den lägenhet där konstnären 1988 vid 27 års ålder dött av en överdos. Det hela slutade med en raid där tavlorna snart konstaterades vara fejk.

byggt i det mörka träslaget sumpcypress och glas – och som uppfördes 1951, under tiden som den amerikanske arkitekten tog sig an vad som skulle ses som hans mästerverk: Guggenheimmuseet, intill Central Park.

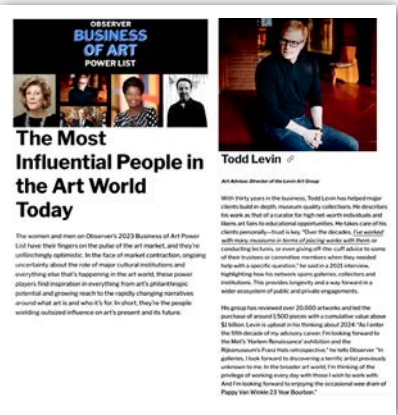
Konstrådgivaren meddelar vidare att han helst inte lämnar huset mer än när han varje morgon promenerar samma sträcka till samma kaffeställe för att beställa samma kycklingmacka, samma skål med frukt och samma kaffe. Lika inrutad, berättar han, är hans tillvaro när han befinner sig i sitt andra hem i Las Vegas.

Han skämtar om att han skulle vara ett lätt byte för en kontraktsmördare.

Rutinerna bottnar dock i hans diagnos, som ligger inom autismspektrumet – och som för honom medfört att han har ett nästintill fotografiskt minne när det kommer till bilder och siffror.

Inte helt opassande för någon vars yrke till stor del innefattar att värdera konstverk.

– Jag pratade inte innan jag var fyra, jag var helt ickeverbal, säger Levin som tidigt introducerades till konsten via sin ensamstående mamma i Detroit. Vid sidan om sitt arbete som inredningsarkitekt

KONSTEN ATT SAMLA

Todd Levin har utsetts till konstvärldens mest inflytelserika person av bland annat *The Observer*. Sedan 2025 delar han sin tid mellan New York och Las Vegas.

RÖSTER OM TODD LEVIN

Michael Elmenbeck
Delägare CFHILL.

– Todd Levin är ett av de där få namnen som man alltid läser om, hör något smart citat ifrån men aldrig riktigt har haft ett ansikte till. En sorts Mr Walker som diskret rör sig i konstvärlden och alltid träffsäkert tycker till eller agerar på ett smart och trovärdigt sätt.

Hans roll i konstvärlden har gått från att vara en anonym rådgivare i New York till att bli den som *Financial Times* eller *The Observer* kontaktar när de vill ha träffsäkra spaningar om konstvärlden, eller för den delen som ett fåtal superrika kontaktar när de vill ha tillgång till de dyraste objekten under hand. I dag är han tillsammans med Larry Gagosian och några till en av världens mest eftertraktade konsttyckare.

Personligen tycker jag att han är en av få som känns trovärdiga och oberoende. Todd Levin känns som att han både kan jonglera flera bollar samtidigt och med skicklighet representera köpare, säljare, gallerist, institutioner och bransch i en och samma mening.

Han är en av få, kanske den enda, som faktiskt vid flera tillfällen också vågat säga obekväma ”sanningar” som att konsten är för dyr, att marknaden är på väg att krascha, att vissa konstnärer producerar för mycket konst, att det är fel att pruta på unga konstnärers konst, och som också delar med sig av sina bästa rekommendationer, det vill säga inte bara till sina rikaste samlare, utan vitt och brett till allmänheten.

Claes Juhlin
Londonbaserad konstrådgivare.

– Todd Levin kan med sin snart fyra decennier långa karriär betraktas närmast som ett orakel bland konstrådgivare. Han är ansedd och seriös och arbetar metodiskt med research och information om varje verk. Att han är framgångsrik råder det ingen tvekan om. Hans webbplats beskriver hur han placerat konst för totalt över 1 miljard dollar och han postar dessutom de flesta transaktioner i sociala medier, flitigt uppblandat med bilder av hans två Frank Lloyd Wright-hus och exklusiva klocksamling. Eventuellt gör denna exhibitionistiska sida att en viss typ av kund undviker honom. Han har påtaglig konkurrens av yngre och inte sällan mer diskreta rådgivare: Los Angeles-baserade Meredith Darrow, som förser medlemmar av Hollywoods A-lista med samtidskonst, samt New York-baserade Sanford ”Sandy” Heller som arbetar med världens största och mest förmögna samlare. Den sistnämnda utan webbplats och ett dolt Instagramkonto med noll inlägg och en profilbild av honom själv sittande på ryggen av en elefant.

hade mamman tidigt kommit att börja samla, främst på printar.

– Jag fick följa med henne överallt, vare sig det gällde ett galleri i Detroit eller ett ateljébesök i New York – och jag upptäckte rätt snart att jag utan problem kunde lämnas på ett museum en hel dag, och då vara helt upprymd av upplevelsen i min ensamhet. Det var som att konsten inte bara fick mig att bättre förstå mig själv, det var också genom konsten som jag senare skulle lära mig att någorlunda socialisera med andra.

”Det här var innan Basqiat och Haring blev de här stjärnorna: vi var unga och blev snabbt nära vänner.”

UNDER UPPVÄXTEN I Detroit hade Todd Levin noterat att hans mamma alltid avslutade sina inredningsjobb i staden med att hänga upp printar från framstående konstnärer i det som skulle bli husets barnrum.

Den genomtänkta manövern förklarade hon sedan för köparna med att printarna, med dess värdeökning, senare skulle komma att betala för barnens universitetsstudier.

Hennes son fick dock inte förlita sig på konstmarknaden, utan Todd Levin hade från tidig ålder manats till att spara sina egna pengar från diverse extrajobb: tidningsutdelare, snöskottare, golfcaddie.

Vid 17 års ålder hade han lyckats

spara ihop till 5 000 dollar, en anseelig summa mot slutet av 1970-talet. Då fick Todd Levin en idé om hur han skulle kunna få pengarna att växa ytterligare: Tänk om han skulle kunna handla direkt från konstnärerna, utan mellanhänder? I stället för att likt hans mamma köpa printar från gallerier i Detroit.

Kort därefter ringde han till The Factory i New York och undrade om han kunde komma förbi och köpa ett par Andy Warhol-printar. Han var välkommen. Väl framme fick den unge Todd Levin reda på att popkonstnärens printar med Marilyn Monroe dessvärre var slutsålda. Däremot fanns det hela buntar med printar på Campbells soppburkar, signerade av Andy Warhol i en upplaga om 250 exemplar.

Levin köpte ett flertal. Dels ett exemplar till sig själv men framför allt sålde han printarna vidare med vinstpåslag till mammans vänner. Därefter, när han insåg att det fanns en stor efterfrågan, åkte han tillbaka till New York för att upprepa proceduren.

I efterhand tog Levin direktkontakt med Andy Warhol, som han kommit att träffa i ateljén, och frågade om han inte skulle kunna få köpa en målning av honom.

Warhol, då i 50-årsåldern, sa inte direkt nej, men uppmanade honom att i stället ”mix and mingle”, och att köpa sina första målningar av jämnåriga på stadens uppblossande konstscen. Via olika tips hamnade den unge Levin snart på Fashion Moda, ett galleri i Bronx där Warhol introducerade honom för nykomlingar som Jean-Michel Basquiat och Keith Haring.

– Det här var innan de blev de här stjärnorna: vi var unga, blev snabbt nära vänner och det var så här: ”ska vi gå och se det här bandet som spelar där?”, ”ska vi se den här biofilmen”, ”ska vi gå till den här baren?” eller ”ska vi gå och äta revben på den här restaurangen?”

– Så jag var väl på rätt plats vid rätt tidpunkt, skulle man väl kunna säga, säger Todd Levin och får det att låta som just den underdrift det är. ►

Todd Levins fotografiska minne gör att han kan bära med sig känslan av ett konstverk från ett museum i sitt huvud, utan att behöva återbesöka museet för att återse det.

Efter mer än 30 år i New York gjorde Todd Levin sig av med både sin lägenhet och sitt kontor på 57:e gatan. "Jag var aldrig där, och mina klienter ville aldrig ses där, så jag kan lika gärna bo här i New Jersey."

Vid sidan av konsten samlar Todd Levin också på George Daniels- och Philippe Dufour-klockor, och vinylskivor, tryckta i liten upplaga och i mintskick. Främst jazz men också en del annat, som The Cardigans *Life* från 1995.

STRAX FLYTTADE LEVIN från Detroit till Rochester, upstate New York, för att studera musikkomposition och konsthistoria. Detta hindrade honom dock inte från att även fortsättningsvis ta sig till New York med lågprisflyg om helgerna.

Dagarna ägnades åt gallerirundor, kvällarna åt att festa i konstkretsarna – inte sällan varvades detta flera dygn i sträck utan sömn.

Inköpen av konst skedde nu också i ett allt högre tempo, där mamman fick stå för förvaringen.

– När mamma hade gäster över kunde hon få höra: ”Wow, den där var cool, vad är det?” Och så fick hon säga att det var någon ”Jean-Michel någonting”, men att hon inte kunde uttala hans efternamn, minns Levin leende.

– Hennes vän, som kunde vara en läkare, kunde då fråga om jag inte kunde fixa en åt henne, vilket jag gjorde. Jag kunde få 2 000 dollar i kontanter att handla för, vilket kanske inte låter så mycket, men det växte snabbt till att bli 3 000 dollar, och så vidare, säger han och fortsätter:

– Jag gjorde mig till lite av ett namn som personal art shopper redan i tidig ålder, vilket man såklart också skulle kunna koka ned en konstrådgivare till – även om det såklart innefattar fler punkter. Jag behövde ju exempelvis inte säkerställa skicket, återge den historiska kontexten eller provenienssen, eftersom alla verk var helt nya och kom direkt från konstnären.

Efter att ha ”mixed and mingled” med stadens unga och lovande, precis som Andy Warhol rådde honom till, ville han nu köpa en riktig tavla av vännen Jean-Michel Basquiat, som 1984 skulle ha sin första större utställning, hos Mary Boone, som just dubbats till ”The new queen of the art scene” av *New York Magazine*.

Levin skulle egentligen inte ha en chans att få handla från galleriet, det var han för ung och oerfaren för. Det var kö på alla verken.

– Men Jean-Michel var där, och

han sa att jag var hans vän och att han visste att det var min födelsedag, och att han ville att jag skulle få köpa ett av verken. Jag fick till och med 10 procents rabatt. Så i stället för 1 000 dollar fick jag tavlan för 900. Men det var mycket pengar för mig då. Jag kunde inte ens betala allt på en gång, utan fick en avbetalningsplan där jag en gång i månaden under ett halvår kom och tömde mina fickor på 150 dollar i hopknycklade 20- och tiodollarsedlar.

Han ler vid minnet.

”Jag gjorde mig till lite av ett namn som personal art shopper redan i tidig ålder.”

– Det var en riktigt fin teckning, och ganska stor, som en poster, 76 gånger 55 centimeter.

Hur mycket är den värd i dag?

– Någonstans mellan 5 och 7 miljoner dollar.

Och du har den kvar?

– Ja, ja, jag har aldrig sålt något som jag har köpt till mig själv.

Hur många verk har du?

– Oj, det vet jag inte. Måååånga. Men det vill jag helst inte prata om.

Varför inte?

– Det är privat. Och bortsett från när jag då och då stöttar unga konstnärer genom att köpa deras tidiga tavlor ligger mitt fokus på mina klienter. Det är också därför jag i princip har stopp på att ta in nya klienter, jag har fullt upp med mina befintliga. ►

VÄRLDENS DYRASTE MÅLNINGAR

5,77 miljarder kronor
Leonardo da Vinci: *Salvator Mundi*, från 1500-talet (det råder dock vissa tvivel kring huruvida Da Vinci verkligen målat tavlan, eller att han i alla fall framställt den med hjälp av andra). Köpt 2017 av den saudiska prinsen Badr bin Abdullah Al Saud.

3,98 miljarder kronor
Willem de Kooning: *Interchange*, från 1955. Köpt 2015 av den amerikanske hedgefondmanagern Kenneth C. Griffin.

3,49 miljarder kronor
Paul Cézanne: *Les joueurs de cartes*, från 1892/93. Köpt 2011 av den qatariska staten.

2,79 miljarder kronor
Paul Gauguin: *Nafea Faa Ipoipo (Quand te maries-tu?)*, från 1892. Köpt 2014 av den qatariska staten.

2,65 miljarder kronor
Jackson Pollock: *Number 17A*, från 1948. Köpt 2015 av den amerikanske hedgefondmanagern Kenneth C. Griffin.

2,48 miljarder kronor
Gustav Klimt: *Wasserschlangen II*, från 1904–07. Köpt 2013 av den ryske oligarken Dmitri Rybolovlev.

2,47 miljarder kronor
Mark Rothko: *No. 6 (Violet, Green and Red)*, från 1951. Köpt 2014 av den ryske oligarken Dmitri Rybolovlev.

2,39 miljarder kronor
Rembrandt: *Pendant portraits of Maerten Soolmans and Oopjen Coppit*, från 1634. Köpt 2016 av Rijksmuseum i Amsterdam och Louvren i Paris.

2,37 miljarder kronor
Pablo Picasso: *Les Femmes d'Alger ("Version O")*, från 1955. Köpt 2015 av Hamad bin Jassim bin Jaber Al Thani, qatarisk politiker och del av landets kungahus.

2,29 miljarder kronor
Rembrandt: *The Standard Bearer*, från 1636. Köpt 2022 av Rijksmuseum i Amsterdam.

Källa: Wikipedia. Alla summor med dollarpriset justerat till maj 2025, därefter översatt till kronor enligt en dollarkurs där 1 usd är lika med 10 sek.

Biblioteket i New Jersey består mestadels av en välkurerad samling konstböcker.

Noten mestadels är öppen för reservationer från publiken.

Todd Levin.

Todd Levin har en stor privat konstsamling och har aldrig sålt av något.

Huset i rött tegel är på lite drygt 160 kvadratmeter, fördelat över tre rum, två badrum plus kök.

Under sin tid som student inom komposition hade Todd Levin den legendariske minimalistiske kompositören Philip Glass som mentor för sitt slutarbete.

FÖR EN KONSTRÅDGIVARE på Todd Levins nivå är den här tiden på året – från våren och fram till midsommar och samtidskonstens ledande konstmässa: Art Basel – ”inte stressig, men hektisk”.

Han lutar sig framåt. Först och främst, berättar han, handlar det om att para ihop och matcha olika verk med rätt samlare, därefter att själv resa runt och titta på respektive verk för att göra egna bedömningar och verifiera proveniensen, historien bakom verket. Utöver detta skickar han också ut egna experter för respektive konstområde för att vara trygg i sitt omdöme.

Detta tidskrävande initiativ är inte minst viktigt när det kommer till äldre intressanta verk som hamnar på de stora auktionerna. Levins nisch sträcker sig nämligen bortom samtids- och efterkrigskonsten, och till och med impressionisterna från andra hälften av 1800-talet.

– Jag dealar med de gamla mästarna, jag dealar med antikviteter, och ju äldre verken är ju mer kolossal blir researchen, så att all befintlig proveniens är exakt och stämmer. Dessutom är det när det kommer till de här äldre verken viktigt att det inte finns några bekymmer kring, du vet, andravärldskriget-orienterande saker, säger han och syftar på exempelvis konst som nazisterna stal från judar.

– Sedan kommer det till skick, och där kan jag inte lita på auktionshusens bedömningar. Inte för att de inte går på djupet, men de kommer aldrig att kunna gå igenom allt lika noga som jag, som ansvarar för min klient. Det är ju bara så det är. För auktionshusets ansvar ligger helt hos säljaren, det är den de skriver kontrakt med, inte köparen.

Under de senaste åren har konstmarknaden, mycket på grund av stora globala händelser, snabbt förändrats, i bland om inte från vecka till vecka så i alla fall från säsong till säsong. Från att ryska konstköpare blev så vanliga att rubel togs in som valuta på de stora auktionshusens tv-skärmar är dessa sedan

invasionskriget i Ukraina persona non grata. Israeliska konstköpare, historiskt sett bland världens största, är sedan kriget i Gaza inte lika aktiva. Samma sak med de kinesiska medan köpare från Mellanöstern blivit nya stora spelare. Mitt i allt har nyrika kryptomiljardärer kommit in och betalat häpnadsväckande stora summor för helt nya konstverk, som Beeples digitala *Everydays* som gick för motsvarande 690 miljoner kronor, betald i kryptovalutan Ether.

Ovanpå allt har Trumpadministra-

”Jag känner mig rätt komfortabel mitt i all förvirring. Jag vet att det är en rätt så perfekt plats att vara på.”

tionen under sina andra period under våren utlöst handelskrig med höjda tariffer – med börsoro som följd.

Äsch, avfärdar Levin allt.

– Allt stämmer. Men det där är mikronivå.

– Det är såklart bra att vara informerad om allt som händer eftersom man vill ha så mycket information som möjligt. Men samtidigt kan man inte springa runt som en yr höna så fort något händer som om jorden skulle gå under och himlen falla ned. Dessutom är det alltid saker som händer som påverkar marknaden. Är det inte Kina, så är det Ryssland eller Japan. Och är det inte Kina, Ryssland eller Japan så är det USA eller Brexit.

Han pausar, blickar ut mot den för säsongen ännu inte igångsatta poolen, innan han fortsätter.

– Jag tänker och agerar i ett mycket vidare och längre perspektiv. Jag letar inte efter kometer utan stjärnor om du förstår hur jag menar. Kometer stiger snabbt för att sedan falla medan stjärnor inte lyser lika starkt, men de är där för alltid.

Med andra ord trivs du i oroliga tider?

– Jo, jag känner mig rätt komfortabel mitt i all förvirring. Jag vet att det är en rätt så perfekt plats att vara på. Ju mer förvirrande sakernas tillstånd är, ju mer volatil marknaden blir, desto bättre är det för mig, för det brukar öppna möjligheter. Med det sagt önskar jag inga hemskheter i världen. Men när det skakar till är det alltid någon som sitter med dåliga kort och som säljer något som annars aldrig skulle ha kommit ut på marknaden.

SJÄLV HAR HAN inte alltid suttit med de bästa korten.

När han 1990 var klar med sina studier och till sist flyttade till New York, bromsade konstmarknaden in. 1980-talets spekulationsbubbla hade spruckit. Han som med flytten tänkt rivstarta sin karriär som konstrådgivare tvingades för säkerhets skull ta ett jobb på Sotheby's vid sidan om.

Detta varade under 3,5 år, innan han sedan tog steget och startade Todd Levin Art Group.

Snart hade han sålt ett verk han först köpt åt en klient för 1 miljon dollar, därefter ett för 10 miljoner dollar, för att ännu lite senare spräcka 100-miljonersvallen. Av detta har han alltid en varierande procentandel.

Ändå drar han sig från att kalla konst för en ”safe asset”, en säker tillgång, och absolut inte en motsvarighet till guld, något tryggt att luta sig mot i otrygga tider.

– Jag säger inte att det är fel att tänka så, och självklart vet jag att det är många som tänker så, och konst och pengar har som alla vet haft sex i offentligheten under århundraden. Men jag personligen tänker inte på konst på det sättet, säger ►

Ett av Todd Levins främsta tips till blivande konstköpare är att läsa konstböcker.

Vardagsrummet vetter ut mot poolen, som varje år är i gång men som Levin aldrig använt: "Jag är inte så mycket för bar hud."

Ibland hör folk av sig och säger att de har köpt ett stort nytt hus och vill ha konst på väggarna. Då brukar han tipsa om andra rådgivare. "Jag vill ha det långa perspektivet med mina klienter."

han och inleder en längre monolog om konst och om pengar kontra värde.

– När vi pratar om konst tänker jag främst på det som något som skapades av en särskild anledning, att man försökte kommunicera vissa idéer eller säga något. Pengar, å sin sida, skapades för att förenkla byteshandel. Båda sakerna är intressanta, och vi kan tala om de båda, men det blir ett problem anser jag när folk pratar om konst och blandar ihop det här med priser och värden om vartannat. För pengar är något kvantitativt som byter händer, medan konst handlar om ett kvalitativt utbyte av idéer och kultur. När jag talar om värde talar jag om historiskt värde, estetiskt värde, kulturellt värde. Det är värde.

Så hur ser du på dem som spekulerar i konst?

– Det är absolut helt okej för mig, om det är något du vill göra, men blanda inte in mig. Eller så här, jag är ju inte dum, det är klart att jag förstår att det finns en finansiell komponent i den här världen

där jag rör mig, och jag vet hur man tar hand om den komponenten på det mest effektiva sättet. Men med det sagt vill jag inte jobba med klienter som prioriterar den finansiella komponenten framför allt annat, utan att det är bara är där, om du förstår hur jag menar?

– För ingen säger ju: "Jag bryr mig inte om det jag spenderar 1 miljon dollar på går upp och ned i pris." Självklart bryr sig folk om det. Men jag vill att mina klienters konstsamling ska vara just en samling och att den ska gå väldigt bra finansiellt under en lång tid, gärna över generationer, och att det ska kunna bli något som de kan föra över till deras barn och barnbarn om jag sett till att de gjort bra val.

Så vad är då enligt Todd Levin en bra konstinvestering?

Han svarar att allt utgår ifrån smak. Företrädesvis hans smak.

– Det finns många löjligt rika som gjort bra aktieaffärer, fastighetsaffärer och som tycker att de är lite av mästare

i sina universum och som tror att det kan överföras till konstvärlden. Att de bara kan gå in och krossa allt motstånd på konstmarknaden som på andra håll. Men sedan händer det ofta att de gör en massa fel som att köpa konst som inte är i bästa skick, eller så har det slarvats med proveniensen och så vidare.

– De förstår inte hur de kan förlora så mycket så snabbt. De var mästare i sina universum, inte sant? Men om du går till kasinot utan att veta vad du ska göra förlorar du snabbt alla pengar till huset. För konstvärlden är, skulle jag vilja mena, just precis som ett kasino.

Dessvärre, menar Levin, är det många av de här personerna som "hade kunnat skapa sig fantastiska konstsamlingar" men som besvikna lämnar konstvärlden i förtid, för att de tycker att den är "dum och full av bedrägerier".

Vilket Levin understryker inte är sant men inte heller helt falskt och pekar på den amerikanska konstrådgivaren Lisa Schiff, som under våren dömdes

till fängelse i 2,5 år efter att ha blåst sina klienter på motsvarande 65 miljoner kronor.

Händer det att välbärgade som gått på nitar på konstmarknaden hör av sig till dig?

– Ofta, säger Levin och beskriver att vad många av de här besvikna konstköparna inte förstår, är det att konstmarknaden är en av få saker i livet som inte bygger på prestation.

– När du köper en brödrost eller ett kylskåp eller en bil eller en aktie, eller nästan vad som helst, så radar du ofta upp fem av varje för att sedan välja. I de flesta av de här fallen spelar inte det yttre större roll än att du kanske väljer en blå bil i stället för en gul. Men i huvudsak så går du på prestation och vilken av varorna du får ut mest av för pengarna.

Sedan övergår han till konstvärlden och tar ett exempel utifrån Pablo Picasso.

– Om jag på samma vis som med

brödrostarna och bilarna radar upp fem Picassotavlor som vi säger är målade samma vecka, de har samma motiv – en och samma kvinna – och vi gör dem alla

"När jag talar om värde talar jag om historiskt värde, estetiskt värde, kulturellt värde."

i samma storlek, en gång en meter, vilket är perfekt för att hängas över soffan.

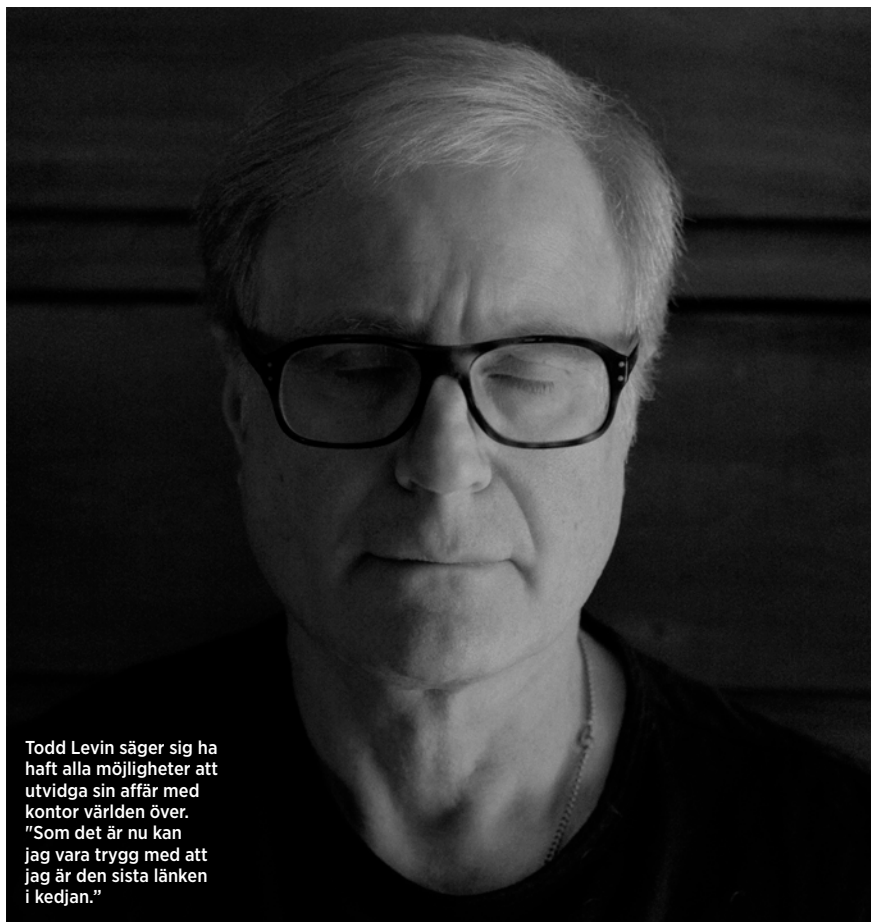
– Så, även om vi har den här bakgrunden, kan en av målningarna lätt sälja för

6–8 miljoner dollar och en för 20 till 30 miljoner dollar. Varför? Det är det som personen på gatan inte förstår. De var alla målade på samma dag och så vidare. Så varför? Jo, för att det handlar om smak. Och vems smak? Jo, bland annat min.

Levin talar nu så inlevelsefullt att det inte går att bryta in.

– Poängen jag vill göra, oavsett om du gillar det eller inte, är att det tillhör min jobbeskrivning att vara en gatekeeper, en beslutfattare, eller som vi kallar det på jiddisch: "maven". Det jag gör är att kommunicera smak för mig själv, för mina klienter, rent kulturellt, och så vidare. Det är vad jag gör. Vissa gillar den här idén, andra tycker att det är horribelt och att jag är hemsk person. Men det spelar ingen roll, för jag bryr mig inte om vad andra tänker.

De som tycker att det är horribelt har väl, antar jag, svårt för att det inte är mätbart, i en tid där det mesta annars kan sammanfattas direkt i siffror? ►

Todd Levin säger sig ha haft alla möjligheter att utvidga sin affär med kontor världen över. "Som det är nu kan jag vara trygg med att jag är den sista länken i kedjan."

– Exakt! Det är inte mätbart, och det kan framstå som att det inte ligger någon riktig vetenskap bakom, utan som att jag är någon "random dude" som bara hittar på saker lite hur som helst. Vilket skulle kunna vara sant.

Det blir dags för nästa exempel.

– Tänk att jag tar med mannen på gatan till Art Basel och ställer personen framför ett verk, och frågar: "Tycker du om det här?" Och den svarar: "Ja, ja, ja!" Och då frågar jag: "Varför?" Då säger den att det är för att tavlan är blå, och för att blå är en favoritfärg. Okej, det är inget fel på det svaret. Om du av händelse gillar blått och det är en vacker tavla så, fine.

Och så kommer återigen vändningen i hans resonemang.

– Men i mitt jobb, vilket vi diskuterat, ligger också att utbilda mina klienter, eftersom deras åsikter om konst ofta är just helt okej, det är inga fel på dem, men det är ändå allt som oftast en oinformerad åsikt. Och där ligger skillnaden. Alla har åsikter. Alla. Men när folk säger

"mina åsikter är lika bra som dina", eller att alla åsikter är lika mycket värda ... Det är struntprat. Det är de inte.

Han går tillbaka till Art Basel och vad han hade sagt om den blå målningen.

– Jag hade nog tänkt på Yves Klein, och hans målningar, de är blå och underbara, och då skulle jag vilja prata om varför Klein valde att göra sitt eget blå pigment. Vad var poängen med det? Vad fanns det för historiska föregångare? Hur väljer jag en bättre blå målning från en sämre? Skick, storlek, kvaliteten på hur pigmentet är använt, allt detta och mycket mer. Detaljer som de flesta andra antagligen aldrig skulle tänka på, men de kommer från någon med utbildning och erfarenhet, från någon som vuxit upp i konstvärlden med mer än 45 verk-samma år.

– Sedan får du jättegärna diskutera med mig och inte hålla med, men då måste du ha mer att komma med än att tavlan är blå och att det är din favoritfärg.

UTIFRÅN ALLT DETTA var den där Sotheby's-auktionen 2014, med den konst som han köpt åt den krisande hedgefondförvältaren och miljardären Adam Sender, så speciell. Plötsligt skulle nu Todd Levins insats, hans smak, bli prissatt.

Och det föll väl ut.

Bara under den där första majkvällen – med 19 av Senders totalt hela 400 verk som senare skulle auktioneras ut – såldes allt till en totalsumma om motsvarande 446 miljoner kronor.

Detta var 147 miljoner mer än förväntat och visade på att verken, som i snitt inte varit i Senders ägo längre än sex år, hade ökat i värde med cirka 40 procent årligen, enligt Levins uträkning.

– Det var extraordinärt. Till och med den konst jag köpt åt honom under den väldigt komplexa finanskrisen några år tidigare hade gått oväntat bra.

Todd Levin lever också som han lär, och lämnar aldrig något åt slumpen.

Som när han år 2020 köpte sitt Frank Lloyd Wright-hus.

– Det finns de som köper hus osedda, säger han och skakar på huvudet åt förfarandet att folk scollar igenom Zillow, den amerikanska motsvarigheten till Hemnet, för att sedan slå till på distans.

– För mig är ett bostadsköp ett extremt mödosamt arbete där jag har en specialist som tittar på taket, en annan på uppvärmningen, en tredje på luftkvaliteten och så vidare. Jag har specialister som kommer ut för att kolla elen, eldstaden, rören och poolen. Listan bara fortsätter. Totalt har jag tolv personer för att inspektera ett hus. Samma sak när jag köpte i Las Vegas.

Han ler snett.

– Jag vet att detta inte är normalt, men det är bara så min hjärna fungerar. ☺

MARCUS LUNDBLAD-JOONS | är journalist. Han skulle inte ha något emot att som Todd Levin ha fått uppleva New Yorks 1980-tal.

CHRISTIAN HÖGSTEDT | är fotograf. Han tycker att Todd Levin var en trevlig emerit.